

SPECIAL
THEATER
ROAD 2016
SHOW

Verslag

Inhoud

Tijdlijn

1. Achtergrond

2. De Special Theater Road Show

3. Sneeuwwitje en de 7

4. Vier regio's, vier unieke voorstellingen

- > Friesland (Drachten)
- > Limburg
- > Overijssel (Zwolle)
- > Noord-Holland (Schagen) èn Festival Bombarie in Utrecht

5. Verduurzaming

2016

11 mei
workshopdag
Drachten

26 mei
workshopdag
Limburg

26 november
voorstelling
Theater De
Spiegel Zwolle

19 oktober
voorstelling
Schouwburg
De Domijnen
Sittard

14 december
reünie Limburg

2017

1. Achtergrond

Het actief stimuleren van kunstbeoefening door mensen met een handicap en het zichtbaar maken van de kunstuitingen staat bij Special Arts centraal. Jaarlijks organiseert Special Arts een interactief project in één van de kunstdisciplines met een landelijke opzet en een grote publiciteitswaarde. In 2016 is gekozen voor de podiumkunsten. De Special Theater Road Show is een theaterproject dat in vier regio's in

Nederland is georganiseerd. Regisseur en hoofdrolspeler Art-Jan de Vries en het script geschreven door Don Duyns vormden de basisingrediënten voor de voorstelling *Sneeuwwitje en de 7*. In het project kwamen naast theater verschillende kunstvormen aan bod, waaronder zang, dans, muziek en beeldende kunst. Voor dit initiatief werkte Special Arts samen met zorginstellingen en andere lokale partijen. De Special Theater Road Show-bus faciliteerde de voorstelling.

Art-Jan de Vries

22 juni
try-out
Neushoorn
Leeuwarden

25 juni
Festival
Bombarie
Utrecht

26 juni
festival
Simmerdeis
Drachten

28 juni
voorstelling
Schouwburg De
Lawei Drachten

27 september
workshopdag
Schagen

9 september
workshopdag
Zwolle

31 augustus
reünie Drachten

20 januari
reünie Zwolle

1 & 2 februari
voorstelling
KDanz Schagen

14 maart
reünie Schagen

Colofon

Fotografie: André Hilken, Henk van Tuil, Ana Paunik, Claudia Kamergorodski, Astrid Volten Fotografie, Fred Singer, Karel van Haaster, Martijn Buis, Ursula Fotografie, Joop van Putten en vele anderen.

Teksten: Albertus Laan, Marijke de Val, José Vorstenbosch

Eindredactie: José Vorstenbosch

Met dank aan: studenten CMV Bente van Opbergen, Fazli Yildirim en vele vrijwilligers.

2. De Special Theater Road Show

Tine Veldhuizen, directeur Special Arts: “Met de Special Theater Road Show schudden we de boel op. Het is niet zomaar iets, meedoen heeft impact op de hele organisatie. Het proces doet veel met deelnemers, maar zeker ook met hun begeleiders. Met elkaar ontdekken we verborgen talenten. Die lichten we uit, in de hoop dat heel veel mensen daardoor gaan groeien. De Special Theater Road Show is een groot project, maar daarbinnen zijn kleine persoonlijke initiatieven enorm inspirerend en belangrijk.”

Vier theatervoorstellingen

In 2016 en begin 2017 toerde de Special Theater Road Show door Nederland en realiseerde in vier regio's de voorstelling *Sneeuwwitje en de 7*. In elke regio namen mensen met een handicap deel aan de workshopdag, stonden deelnemers op het podium of werkten achter de schermen mee aan verschillende onderdelen van de voorstelling. Binnen de zorgorganisaties waarmee Special Arts samenwerkte, waren allerlei mensen bij het project betrokken. Daarnaast zijn er verbindingen gelegd met het speciaal onderwijs, amateurkunstverenigingen, andere zorgorganisaties, gemeenten, bewoners en bedrijven. De lokale media besteedden geregeld aandacht aan het project en op verschillende plaatsen zijn door de Special Theater Road Show nieuwe initiatieven ontstaan.

Flyeren in de wijk

Deelnemers en bezoekers

In de 4 regio's stonden in totaal 150 mensen met een handicap op het podium, variërend in leeftijd van 7 tot 85 jaar, en werkten vele deelnemers van zorgorganisaties en uit het speciaal onderwijs mee aan de voorbereiding. Gezamenlijk bereikten zij een publiek van bijna 2.500 mensen, naast familie, vrienden en begeleiders, ook mensen die nog nooit met deze doelgroep in aanraking zijn geweest. Optreden in een gerenommeerd theater voor een grote zaal vervulde de deelnemers met trots en versterkte hun zelfvertrouwen.

Talenten zien en ontwikkelen

De Special Theater Road Show heeft honderden mensen met een handicap van alle leeftijden de mogelijkheid geboden hun talenten te laten zien, tijdens de workshopdag, in aanloop naar de voorstelling en op het podium. Deelnemers konden niet alleen hun talenten tonen, maar hebben ook stappen gezet in hun ontwikkeling. Regelmatig waren begeleiders, die de doelgroep goed kennen ook verbaasd over de prestaties van hun cliënten.

Jeffrin Pipper, één van de dwergen in Schagen, is normaal moeilijk te porren voor welke activiteit dan ook. De Special Theater Road Show heeft hem enorm enthousiast gemaakt. "De workshopdag was de dag van mijn leven! Daarna had ik binnenin een blij gelukkig gevoel. Ik heb ontdekt dat het echt mijn ding is." Astrid Snaas, begeleider bij Skager AC: "Jeffrin wilde niet meer naar het AC en zat alleen maar thuis. Nu zegt hij: als er theater wordt aangeboden, kom ik vijf dagen in de week."

Participatie

Een van de doelen van de Special Theater Road Show was het bevorderen van de maatschappelijke participatie van mensen met een handicap en het vergroten van hun zichtbaarheid. Dit is op allerlei manieren gebeurd. Niet alleen stonden vele acteurs op het podium, bij de dagbestedinglocaties van de zorgorganisaties werkten cliënten mee aan allerlei onderdelen van de voorstelling. Daarnaast zorgden zij voor de catering, gingen flyeren in de wijk, brachten een bezoek aan de burgemeester en wethouder of deelden posters uit voor een spaarplaatjesactie.

Sneeuw witje Kim en dwerg Ron bezoeken de burgemeester en wethouder van Beek

Samenwerking met amateurkunstverenigingen

Voor de Special Theater Road Show zijn in elke regio contacten gelegd met lokale amateurkunstverenigingen, van de dansschool tot de plaatselijke carnavalsvereniging. Dit heeft op verschillende plaatsen geleid tot samenwerking tussen mensen met en zonder handicap. Daarnaast gaan sommige verenigingen en kunstprofessionals onderzoeken of zij hun aanbod kunnen verbreden, en willen individuele deelnemers aan dit project de stap zetten naar reguliere kunstbeoefening.

Speciaal onderwijs

In elke regio is contact gezocht met het speciaal onderwijs om leerlingen bij het project te betrekken. Zij zijn immers voor een deel de toekomstige cliënten voor zorgorganisaties. In drie regio's hebben leerlingen van het speciaal onderwijs ook daadwerkelijk meegedaan aan de Special Theater Road Show. Zij namen deel aan de workshopdag, deden mee aan de voorstelling of hielpen bij de opbouw van het decor. Op deze manier zijn contacten met het speciaal onderwijs gelegd of versterkt.

Beeldverslag

Per regio zijn drie digitale magazines gemaakt: na de workshopdag, vlak voor de voorstelling en vóór de reünie. De magazines brachten alle facetten van het project in beeld, zowel van het proces als van de voorstelling. De lezers konden doorklikken om nog meer foto's en filmpjes te bekijken. De Special Theater Road Show maakte ook veel dynamiek los op Facebook.

Maatschappelijke participatie

Annelý Noeverman, afgestudeerd als theaterdocent bij ArtEZ in Zwolle, deed onderzoek naar het effect van theater op de maatschappelijke participatie van mensen met een verstandelijke beperking. Tijdens de repetities van de Special Theater Road Show begeleidde ze acteurs en verzorgde theaterworkshops. Volgens Noeverman snijdt het mes bij dit project aan twee kanten. "Het gaat er niet alleen om wat de acteurs leren, maar ook wat je er als maker en publiek van leert. Door te werken met mensen met een beperking heb ik leren kijken, relativeren en loslaten. Ook als toeschouwer beleef je een unieke ervaring."

Theaterrepetitie met Annelý Noeverman

Samenwerking met studenten

In het kader van hun stage waren verschillende studenten van de opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming aan de Hogeschool Utrecht betrokken bij de Special Theater Road Show. Zij gaven workshops, begeleidten acteurs en werkten mee aan de organisatie. Bente van Opbergen, tweedejaars student: "Ik vond het ontzettend mooi om de deelnemers zo enthousiast te zien en ik was verbaasd over de talenten die ik in de workshops tegenkwam. Van geboren schrijvers tot cliënten die hun passie hadden gevonden op de dansvloer." Fazli Yildirim, eerstejaars student: "Tijdens de workshopdag in Limburg heb ik me zeer verbaasd over kwaliteiten die de deelnemers hadden. Het zien van alle talenten was voor mij erg inspirerend. Er zijn zo vaak mensen die zeggen dat mensen met een beperking iets niet kunnen. Maar Special Arts laat juist het tegendeel zien, dat is heel erg mooi."

Fazli Yildirim

Bente van Opbergen

3. Sneeuwwitje en de 7

Art-Jan de Vries, regisseur en hoofdrolspeler: *"Het script steekt heel goed in elkaar: ik kan eraan toevoegen wat ik wil. Dus als iemand heel goed kan walsen, dan komt dat in de voorstelling. En als blijkt dat iemand prachtig kan zingen, dan gaan we ook daar een plek voor zoeken. Ik wil iedereen een fantastische tijd bezorgen."*

Regisseur/hoofdrolspeler Art-Jan de Vries en het script geschreven door Don Duyns vormden de basis voor de Special Theater Road Show. Art-Jan de Vries volgde de mime-opleiding in Amsterdam en maakte verschillende solovoorstellingen. Als ambassadeur van Special Arts liep hij al jaren met het idee rond om een voorstelling te maken over Sneeuwwitje. Hij vroeg Don Duyns, schrijver van theaterstukken, familievoorstellingen (*De Gelaarsde Poes*), film-scenario's en tv-series om de tekst te schrijven. Duyns bewerkte het eeuwenoude sprookje tot de voorstelling *Sneeuwwitje en de 7*. Kenmerkend voor het script is dat het ruimte biedt voor aanpassingen.

Met de Special Theater Road Show bracht Special Arts dus de ingrediënten voor een voorstelling: een (on stage) regisseur en hoofdrolspeler (Sneeuwwitje en de Boze Stiefmoeder) en een script. Het script fungeerde als een raamwerk dat in elke regio op eigen wijze aangevuld kon worden. Naast het verhaal beschrijft het de basis voor de rollen, het decor en de rekwisieten. Verder was sprake van een grote mate van vrijheid in uitvoering en vormgeving. Het script bood ook de mogelijkheid om alle kunstvormen aan bod te laten komen: toneel, muziek, zang, dans, beeldende kunst, houtbewerking en keramiek. De betrokken partijen in de regio's zijn met dit raamwerk aan de slag gegaan

en op basis van hetzelfde script zijn vier unieke voorstellingen ontstaan.

Regisseur Art-Jan de Vries en productieassistent Inez Schatz gingen in elke regio blanco aan het werk, zonder iets te weten van de achtergrond van de deelnemers. Uitgangspunt was immers dat ze zich niet lieten leiden door de beperking. Zij hadden het script als raamwerk, maar konden ter plekke inspelen op wat zich voordeed en openstaan voor leuke vondsten en ideeën.

Workshopdag

In plaats van een auditiebijeenkomst is in elke regio een workshopdag georganiseerd, met workshops op het terrein van theater, zang, dans, muziek, fotografie, film en tekst, waar iedereen aan mee kon doen en talenten gespot konden worden. Vervolgens werden de gekozen acteurs op locatie bezocht en ontvingen zij een kaartje met de tekst: Gefeliciteerd! Je hebt een rol in *Sneeuwwitje en de 7!* Daarna volgde een periode van repeteren en werken aan de decorstukken en kostuums. In een paar maanden tijd groeide in de vier regio's een unieke voorstelling die aansloot op de talenten en mogelijkheden van de spelers en gevoed werd vanuit de zorgorganisatie en andere betrokken partijen.

Per regio varieerde het aantal deelnemers en rollen, zag het decor er anders uit, werd het liedjesrepertoire naar believen aangepast of uitgebreid en een choreografie op maat gemaakt. Zo had Friesland prachtige kostuums, decorstukken en een servies voor de dwergen, Limburg fanfaremuziek, bellenblazen en een slotdans, Overijssel een koets en gedichten vertolkt door de Vier Seizoenen en Schagen een voorstelling met negen liedjes, een heus kasteel en een catwalk. In elke regio hebben deelnemers de plaatselijke burgemeester en wethouder(s) gevraagd om figurant te zijn, wat in drie regio's gelukt is. Verschillende deelnemers vervulden meerdere rollen, zowel op het podium als achter de schermen.

Jan Huisman, drum- en blaasorkest de Towersnör'n Zwolle: *"Alina, één van de deelnemers van Sneeuwwitje en de 7, mocht ook meedoen met het 'onweer'. Voorafgaand aan het optreden heeft zij een aantal lessen gehad om op niveau te kunnen meedrummen. Daarmee is een langgekoesterde wens voor haar in vervulling gegaan."*

Tine Veldhuizen: *"In Schagen maakten mensen zich zorgen dat ze hun tekst niet konden onthouden. We hebben ervoor gezorgd dat ze een souffleur kregen of iemand op het podium meeliep."*

Evita Smedes, één van de Sneeuwwitjes in Friesland: *"Ik vind het allerleukste dat ik in zo'n mooie jurk mag spelen. Maar ik vind het ook leuk om tegen Art-Jan te mogen zeggen: ik vind je niet aardig. Dat zeg ik normaal eigenlijk nooit tegen mensen."*

4. Vier regio's, vier unieke voorstellingen

Ben Blonk, wethouder gemeente Schagen en

figurant: *"De liefde van de professionals, het plezier van de spelers, maar ook de schik bij de mensen in de zaal. Veel mensen hebben de voorstelling gezien en praten erover. Het draagt bij aan integratie, begrip en kwaliteit van leven. Mensen worden er blij van, dat is toch mooi?"*

De Special Theater Road Show doet in 2016 en begin 2017 vier regio's in Nederland aan: Friesland, Overijssel, Limburg en Noord-Holland. Hoewel de basis van de Special Theater Road Show voor de regio's hetzelfde is, zijn vier unieke voorstellingen gerealiseerd. De verschillen in de cultuur, het contact met de samenwerkingspartner, de organisatie van dagbesteding en de infrastructuur van lokale amateurkunstverenigingen spelen daarbij een rol. Wat in de ene regio werkt, lukt niet in de andere. Wat in de ene regio onmogelijk blijkt, gaat in de andere bijna vanzelf. En waar in de ene regio behoorlijk aan mensen moet worden getrokken, moeten ze elders bijna worden afgeremd. Gaandeweg het project is er sprake van voortschrijdend inzicht en kunnen bepaalde onderdelen uit de voorstelling, decorstukken en ervaringen van de ene regio meegenomen worden naar de andere.

Het hele proces, van workshopdag tot voorstelling, is per regio uitgebreid in beeld gebracht in drie digitale magazines. In elke regio is ook een reünie georganiseerd, waar alle deelnemers het artistieke team en elkaar nog een keer ontmoeten en gezamenlijk de film van de voorstelling bekijken. Alle deelnemers krijgen die dag een dvd om hun trots langer vast te kunnen houden. Per regio ontvangen twee deelnemers een cheque die zij kunnen inzetten voor verdere talentontwikkeling: een theatercursus bij 5D.

Festival Bombarie

Op 25 juni 2016 was de Special Theater Road Show-bus aanwezig tijdens Festival Bombarie op het Jaarbeursterrein in Utrecht. Het festival - onderdeel van de landelijke maand van de amateurkunst iktoon – bood een uniek programma rondom actieve cultuurparticipatie en talentontwikkeling.

Tussen alle podia bruiste het bij de Special Theater Road Show-bus van theater, poëzievoordrachten en muziek door mensen met een handicap. In de bus werd op grote schermen de trailer van *Sneeuw witje en de 7* gelanceerd, waren beeldverslagen van de Special Theater Road Show activiteiten te zien en werd door het verspreiden van flyers, het tonen van affiches en filmpjes de aandacht gevestigd op vele andere voorstellingen waar mensen met een beperking aan deelnemen.

<https://youtu.be/PtKkNoE5qQY>

Regio 1 Friesland (Drachten)

Oedo Zwart, directeur Talant:

“Het was een mooi stuk, waar heel veel cliënten, ieder op zijn of haar eigen niveau in participeerden. Hier is sprake van optimale integratie. Het onderscheid tussen mensen met een verstandelijke beperking en ‘normale’ mensen wordt in dit stuk niet gemaakt.”

De aftrap van de Special Theater Road Show is in Friesland, met zorgorganisatie Talant als samenwerkingspartner. Op 11 mei 2016 nemen 70 cliënten van Talant en 60 leerlingen van het speciaal basis- en voortgezet onderwijs deel aan de workshopdag in Drachten, de opmaat voor de voorstelling. Lokale kunstprofessionals verzorgen een gevarieerd aanbod van workshops in verschillende kunstdisciplines. Zo leven leerlingen van het speciaal onderwijs zich uit tijdens de workshop sprookjes schrijven: samen verzinnen ze een nieuwe versie van het sprookje Sneeuwwitje. Veel animo is er voor de workshop van Yvonne Ruiter van Dansstudio Drachten: tot ieders verbazing staat er binnen drie kwartier een knallende choreografie.

In aanloop naar de voorstelling volgt voor de gekozen spelers een intensieve repetitieperiode, waarbij ook student Theater Docent Catrien Jonker actief betrokken is. Maar ook op verschillende dagbestedinglocaties van Talant en WIL wordt hard gewerkt aan de voorbereiding. Zo maken deelnemers van Ringweg Naaiatelier prachtige kostuums, ontstaan in De Blauwe Roek schilderijen voor het decor en affiche en werken cliënten van AC De Wouden aan de decorstukken. Onder leiding van dirigent Jarno van der Woude studeert een speciaal voor dit project opgezet

wijkkor, bestaande uit mensen met en zonder handicap, de liedjes in die door Adri de Boer zijn gecomponeerd. Burgemeester en wethouders van Drachten worden bereid gevonden om een figurantrol als boom op zich te nemen.

De Special Theater Road Show-bus doet vlak voor de voorstelling dienst als naaiatelier en pasruimte voor de kostuums. Dan is het op 22 juni 2016 tijd voor de try-out in de Neushoorn in Leeuwarden, waar meer dan 100 bezoekers op afkomen. Na de try-out brengen acteurs een verrassingsbezoek aan verschillende inwoners van Drachten om kaartjes te verkopen en decorstukken te verzamelen. De tour wordt afgesloten met een feestje op het dak van de bus. Een mooi voorproefje van de voorstelling is ook te zien op 26 juni 2016 tijdens het openlucht theaterfestival Simmerdeis in Drachten, waar alle spelers deelnemen aan de Paradeoptocht en met een dansact op het podium staan. Op 28 juni 2016 spelen de 50 talenten van Talant en het speciaal onderwijs in Schouwborg De Lawei in Drachten de sterren van de hemel voor een publiek van maar liefst 900 mensen.

lees het magazine

<http://iturl.nl/sn7WTzV>

Begeleiders Talant: “Op de workshopdag hebben we echt dingen gezien die we niet voor mogelijk hielden. Begint ineens iemand te dansen die nog nooit gedanst heeft. Of blijkt een jongen prachtig te kunnen zingen, terwijl wij dat helemaal niet wisten.”

Joël Knobbe, één van de bomen: “Het was een geweldige ervaring om in de grote zaal van De Lawei te spelen. Meedoen aan Sneeuwwitje was voor mij de mooiste periode van mijn leven.”

Bezoeker: “Een grappige, ontroerende, zeer onderhoudende en kleurrijke voorstelling. Mooie toneelbeelden, de acteurs hebben duidelijk plezier in wat ze doen en Art-Jan doet het geweldig. En alles in korte tijd tot stand gebracht.”

Meindert Bosklopper, voormalig directeur kunstcentrum De Meldij: “Het is hartverwarmend om te zien hoe het samen zingen bij deze groep plezier geeft en mensen bij elkaar brengt. Het is ook verbazingwekkend om te zien hoeveel talent er is. Je geeft niet alleen, je krijgt er ook heel veel voor terug.”

Joke Ijsinga, begeleider Talant: “Mensen die speciaal voor jou naar de voorstelling komen en enthousiast zijn, daar groeit iemand alleen maar van.”

Theatercoaches:

“Er waren deelnemers die duidelijker en langzamer gingen praten, maar vooral blij waren dat ze mee mochten doen en een daverend applaus kregen.”

In Limburg haakt OZOdoeikmee, onderdeel van zorgorganisatie Daelzicht, aan bij de Special Theater Road Show. Vanuit de dagbesteding worden verbindingen gelegd met bestaande voorzieningen, verenigingen, scholen en ondernemers.

Op 26 mei 2016 komen deelnemers uit verschillende plaatsen vol verwachting naar de workshopdag in het Gemeenschapshuis in Neerbeek om een workshop theater, dans, fotografie, tekst of film te volgen. Ondanks de reorganisatie bij Daelzicht die in deze periode speelt, de verspreiding over verschillende gemeenten en de zomervakantie die alles een tijd stillegt, lukt het ook hier om een unieke voorstelling neer te zetten.

Bijzonder in deze regio is de inzet van drie theatercoaches die de spelers begeleiden. Gezamenlijk brengen Wiel Mulders, Wim Essers en Jos Huurdeman meer dan honderd jaar theaterervaring in. Net zoals in het tv-programma *The Voice* worden zij gekoppeld aan een team, wat de deelnemers als zeer positief ervaren. In Ut Atteljee van dagcentrum De Dagbeeker worden onderdelen voor het decor gemaakt, in atelier De Hoeve bloemen voor de voorstelling. In deze regio zijn geen centrum voor houtbewerking en naaiatelier aanwezig en worden de decorstukken en kostuums uit Friesland opnieuw gebruikt. Om er een echt Limburgs feestje van te maken, blazen fanfare St. Caecilia Broeksittard en de Sijwaegle Band uit

Limbricht een vrolijk partijtje mee. Carnavalsvereniging de Parganaze, een initiatief van zorgorganisatie Pergamijn voor mensen met een beperking in de Westelijke Mijnstreek, stuurt de Raad van Elf.

Ook de repetities vinden plaats in Gemeenschapshuis Neerbeek, waar lokale verenigingen samenkomen en buurtbewoners binnenwandelen. In het begin verloopt alles in deze regio wat stroef, maar in de laatste weken voor de voorstelling worden bergen verzet. Op 19 oktober 2016 staan de Limburgse spelers van *Sneeuwwitje en de 7* in Schouwburg De Domijnen in Sittard voor een publiek van ruim 350 mensen. Sneeuwwitje en één van de dwergen hebben de burgemeester en wethouder van Beek gevraagd om naar de voorstelling te komen. Vooraf is nog druk gerepeteerd, en aansluitend geniet de crew van een heerlijk buffet. Bijzondere onderdelen in de Limburgse voorstelling zijn het bellenblazen en een prachtige slotdans. Danique Raatgever, stagiair bij Centrum WenG en student creatieve therapie met als specialisatie dans en beweging, heeft de choreografie gemaakt in samenwerking met de deelnemers.

lees het magazine

http://iturl.nl/snP_wX2

Art-Jan en Inez: "Het koor, de fanfare, carnavalsvereniging, de extra bomen en begeleiders maakten er in Sittard een groot Limburgs feest van."

Deelnemer Veronica Franssen, theaterjuffrouw: "Er komen veel mensen naar ons kijken, dan krijgen we veel aandacht. Daar geniet ik van."

Ymie Klooster-Scheepstra, manager zorg Daelzicht: "Het project heeft ons louter positieve ervaringen gebracht. De cliënten hebben enorm veel plezier en dat doet ons goed. Door op de planken te staan en applaus te ontvangen hebben ze een boost van zelfvertrouwen gekregen."

Christine van Basten-Boddin, burgemeester van Beek: "Ik heb van het begin tot het einde genoten van de voorstelling. Briljant gedaan, goede mix van professionaliteit en speelsheid. Het plezier straalde af van de acteurs en alle andere betrokkenen."

Chantal Houben, dansdocent Urban Dance Factory Sittard: "Werken met mensen met een beperking was een nieuwe uitdaging voor mij. Soms reageren ze op een bepaalde manier die ik niet gewend ben. Daar leer ik alleen maar van."

Deelnemer Kim Mulder, Sneeuwvitje: "Ik vind het leuk, dat wil ik vaker meemaken. Ik doe het met heel veel plezier."

Ada Herder, één van de dwergen:

“Je bent samen leuk bezig en de toeschouwers vermaken zich. Het heeft me enthousiast gemaakt om aan theater mee te doen.”

In Overijssel gaat Special Arts de samenwerking aan met zorgorganisatie Frion. Niet alleen cliënten van Frion, maar ook leerlingen van De Twijn, een school voor speciaal onderwijs, nemen op 9 september 2016 enthousiast deel aan de workshopdag in Zwolle. Tijdens de repetitieperiode wordt op verschillende dagbestedinglocaties van Frion aan de voorstelling gewerkt. Ook bij de Werkelaar, een project voor arbeidsmatige dagbesteding waarin onder meer Frion en RIBW Groep Overijssel samenwerken, doen deelnemers en begeleiders na enige aarzeling mee. Vol enthousiasme werken de stoere mannen aan een prachtige koets voor de voorstelling. Prins Hendry en Sneeuw witje Valerie gaan op bezoek bij wethouder Jan Brink en strikken hem voor een figurantenrol als boom. Van dit bezoek wordt een leuke strip gemaakt. Vóór de generale repetitie maakt de Special Theater Road Show-bus met acteurs in kostuum een promotietour door Zwolle.

Anita Drost van de Schrijfbende verzorgt tijdens de workshopdag een creatieve tekstworkshop met als actueel thema ‘vluchten’. Zij nodigt de deelnemers uit om zich te verplaatsen in een vluchtende Sneeuw witje. Dat levert tientallen grappige en ontroerende gedachteflarden op, die worden gebruikt op posters en in de liedjes van de voorstelling. Anita raakt op haar beurt geïnspireerd tot het schrijven van het miniatuursprookjesboek *Welkom, Sneeuw witje*. Samen

met de Schrijfbende vat Special Arts vervolgens het idee op om kinderen uit het AZC in Dronten en kinderen van statushouders in Zwolle uit te nodigen voor de voorstelling. De plaatselijke Rotaryclubs zorgen voor het vervoer, een feestelijke ontvangst en gratis entree.

Op 26 november 2016 speelt de stadbeiaardier van Zwolle liedjes uit de voorstelling *Sneeuw witje en de 7* op het carillon van de Peperbus. Die avond schitteren de 47 spelers op het grote podium van Theater De Spiegel in Zwolle, waar 650 mensen in de zaal zitten. De bezoekers worden feestelijk onthaald door de Towersnör’n, een orkest van mensen met een verstandelijke beperking. Deze keer heeft de voorstelling maar liefst vier prinsen, en één van de vijf Sneeuw witjes zit in een rolstoel. Tijdens een spannende scène zorgen de drummers van het orkest voor een daverend gedonder. De Vier Seizoenen dragen ieder een eigen gedicht voor. Het gemengde gelegenheidskoor brengt drie liedjes ten gehore die Ward Meijer en Niels Kuipers speciaal voor de voorstelling hebben gecomponeerd. Annamiek van Dalen, bestuurder van Frion, volgt het spektakel samen met andere figuranten vanuit de coulissen.

lees het magazine

<http://iturl.nl/snRaj>

Annamiek van Dalen, bestuurder Frion: "Doordat het jaarlijkse Frion Festival zich steeds meer is gaan richten op talent, kunnen er steeds minder mensen meedoen. Aan de Special Theater Road Show deden juist heel veel mensen van Frion mee. De enorme betrokkenheid van iedereen heeft mij getroffen. Ook van de mensen die deelnamen aan de workshopdag, of van de mensen die de kostuums en decoronderdelen maakten. De spin-off van dit project is gigantisch."

Thérèse Janosa, begeleider Frion: "Wat ik mooi vond is dat mensen met een beperking op hun niveau met alles meedoen, en dat ik daar deel van uit mocht maken."

Bezoeker voorstelling: "Een indrukwekkende voorstelling met een lach en een traan. Er zaten pareltjes tussen. Een boost aan emancipatie."

Docent Anke Aberson, school voor speciaal onderwijs De Twijn: "De leerlingen werden een keer op iets anders aangesproken dan goed kunnen lezen of rekenen. Het was leuk om te zien hoe enthousiast ze daarvan werden."

Regio 4

Noord-Holland

(Schagen)

Anja Prins, senior begeleider SkagerAC:

“Het is geweldig om te zien hoe dit cliënten met elkaar verbindt. Maar ik heb ook mijn collega's beter leren kennen: wat vinden ze leuk, waar liggen hun kwaliteiten?”

Begin 2017 strijkt de Special Theater Road Show neer in Schagen, waar Skager AC van Esdégé-Reigersdaal de samenwerkingspartner is. Het enthousiasme blijkt al tijdens de workshopdag op 27 september 2016: in plaats van de reguliere dagbesteding doet iedereen mee aan de creatieve workshops. De repetities voor de 34 acteurs vinden deze keer plaats op een prachtige locatie, in een zaal met kroonluchters van Slothotel Igesz. Diana Ransijn, muziekagoog bij Skager AC, formeert een koor van cliënten en bewoners uit Schagen. Op de locatie Berkenweg werken ze hard aan het bomenbos voor de voorstelling, het aantal liedjes voor de voorstelling groeit en de deelnemers van locatie De Loet storten zich op het decor: een kabouterhuisje, een kasteel met ophaalbrug en een prachtig bed voor Sneeuwwitje. De oudste deelnemer van 85 jaar krijgt een rol als koffiejuffrouw.

In samenwerking met de Winkeliers Vereniging Schagen ontstaat een unieke spaaractie, waar ook fotografe Astrid Volten en Cora Deutekom van CoDesign aan meewerken. Door plaatjes te verzamelen die verkrijgbaar zijn bij de plaatselijke ondernemers kunnen de inwoners van Schagen kennis maken met de spelers van *Sneeuwwitje en de 7*. Deelnemers helpen mee met flyeren en het uitdelen van de spaarposters voor de plaatjesactie op scholen in

Schagen en Warmenhuizen. Begeleiders van Skager AC zijn te gast bij een radio-uitzending van Schagen FM, waarin uitgebreid aandacht wordt besteed aan de komende voorstelling.

De voorstelling vindt deze keer niet plaats in een theater, maar in een voor deze gelegenheid omgebouwde discotheek KDanz in Schagen. Leerlingen van het speciaal onderwijs Molenduin helpen mee met de opbouw van het decor. Begin februari 2017 spelen de talenten van Skager AC hun versie van *Sneeuwwitje en de 7* twee keer voor een compleet uitverkochte zaal, in totaal ruim 500 bezoekers. De spelers bewegen zich op de catwalk en het publiek zingt en klapt enthousiast mee. Twee wethouders hebben een figurantenrol, de burgemeester zit in de zaal. De Vier Seizoenen, gehuld in prachtige kostuums, dragen hun eigen gedichten voor. Beide voorstellingen eindigen in een bruisend feest voor alle aanwezigen. Vier cameramensen van videofilmclub Schagen leggen het spektakel vast. Tijdens de reünie ontvangen alle deelnemers de dvd die wordt gesponsord door serviceclub De Ronde Tafel.

lees het magazine

<http://iturl.nl/sn6bxsB>

Aat de Vries, één van de dwergen: “Ik vind het leuk om mee te doen. Ik heb nooit eerder gespeeld, gezongen of gedanst in een theaterstuk.”

Coby Schoen, cluster-manager Esdégé-Reigersdaal: “We zoeken verbinding. Met elkaar, maar ook met andere organisaties en de Schager samenleving. De Special Theater Road Show sluit aan bij onze visie. Het creatief uiten biedt kansen op ontmoeting, meedoen, ontdekken van verborgen talenten en het leren van nieuwe vaardigheden.”

Susanna Florie, workshop tekst: “De mensen met wie ik gewerkt heb tijdens de workshop hebben zoveel creativiteit en inlevingsvermogen laten zien, dat iedereen hier wat van zou kunnen leren.”

Astrid Snaas, begeleider Skager AC en coördinator Special Theater Road Show: “Voor mijn gevoel is hier sprake van omgekeerde integratie: de groep cliënten trekt de samenleving erbij. Kennelijk werkt dat wel.”

Truus Limmen, vrijwilliger en moeder van deelnemer Bjorn: “Ik heb genoten van het enthousiasme en de inzet waarmee werd geprobeerd alles uit de cliënten te halen wat erin zit. Door dit project heb ik makkelijker contact leren maken met cliënten. Ik vond het een voorrecht om erbij te zijn.”

Bezoeker: “Wat een geslaagde avond! Ik heb echt onwijs genoten. Als je nog eens vrijwilligers nodig hebt bij een project, meld ik me bij deze aan.”

Renate Overgoor, Dansschool Rebound Schagen: “Voor mij waren de spelers een heel nieuwe doelgroep. Doordat ik met cliënten in aanraking ben gekomen, weet ik nu hoe ik ze kan en mag benaderen.”

Willem-Jan Stam, voorzitter Winkeliers Vereniging Schagen: “Het centrum van Schagen werd de hele maand januari opgefleurd door de vrolijke posters.”

5. Verduurzaming

Anita Drost van de Schrijfbende in Zwolle:

“Wat mij het meest heeft geraakt aan dit project, is dat het eigenlijk niet uitmaakt of je wel of geen beperking hebt. Op het podium en in de zaal kwamen mensen uit allerlei plekken van de samenleving bij elkaar en hadden een fantastische ervaring. De Special Theater Road Show heeft iets losgemaakt waarvan je hoopt dat het voortgang krijgt. Het is een prachtig voorbeeld van participatie. Het zou jammer zijn als iedereen weer terug gaat naar zijn eigen plek. Daarbij is het van belang buiten de bekende kring te kijken. In Zwolle zijn genoeg activiteiten waarbij je zo kunt inhaken.”

Verbindingen

Met de Special Theater Road Show heeft Special Arts niet alleen samengewerkt met zorgorganisaties in vier regio's en gebruik gemaakt van hun netwerk, maar daarbuiten ook nieuwe verbindingen gelegd. In elke regio is voor de workshopdag en voor onderdelen van de voorstelling contact gezocht met lokale amateurkunstverenigingen en kunstprofessionals, het speciaal onderwijs, andere zorgorganisaties, de wijk, het bedrijfsleven en gemeenten. Drie gemeenten hebben ook financieel bijgedragen aan het project.

Overall zijn dus kansen gecreëerd voor een vervolg op de Special Theater Road Show. De bestendinging van deze contacten moet echter op initiatief van de betrokken partijen zelf gebeuren. Het hoeft hierbij niet te gaan om een herhaling van het hele project, maar kan ook een onderdeel daaruit zijn. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om jaarlijks een creatieve workshopdag te organiseren. Of om nog eens met een onderdeel uit de voorstelling naar buiten te treden. Ook is een aantal professionals door de workshopdag enthousiast geraakt om hun aanbod open te stellen voor mensen met een handicap of zich in de toekomst vaker in te zetten voor deze doelgroep. Op verschillende plaatsen zijn door dit project al interessante initiatieven en plannen ontstaan.

Enkele inspirerende voorbeelden:

- In Friesland heeft de dansgroep nog een keer opgetreden in de Neushoorn in Leeuwarden.
- In Friesland bestaat het plan voor een tweede voorstelling.
- In Drachten is voor dit project een wijkkoor opgezet van mensen met en zonder handicap dat wekelijks repeteert op een zorglocatie van Talant.
- Anita Drost van de Schrijfbende heeft bij boekhandel Westerhof in Zwolle een schrijfworkshop georganiseerd waar mensen met en zonder handicap aan mee konden doen.
- De spaaractie in Schagen, waarbij mensen plaatjes van de spelers konden sparen, heeft een verbinding tot stand gebracht met de plaatselijke winkeliersvereniging, waardoor kansen zijn gecreëerd voor de participatie van deelnemers.
- De eigenaar van discotheek KDanz Schagen is door dit project geïnspireerd om de locatie tijdens een verbouwing toegankelijk te maken voor rolstoelen.
- De theatergroep van Kunst-Lijn 3 in Zwolle (Frion) heeft plannen om een voorstelling te maken waar iedereen (cliënten en leerlingen van het speciaal onderwijs) aan mee kan doen.
- In Limburg wordt gekeken of de fanfare/harmonie een open middag kan organiseren voor cliënten, zodat zij mee kunnen doen aan reguliere repetities.
- In Schagen is op basis van de enquêtes die deelnemers hebben ingevuld een plan geschreven voor een jaarlijkse activiteit: Artistiek Skager AC.
- De dagbesteding in Zwolle wordt mogelijk ingeschakeld voor het maken van filmpjes voor de dansschool.
- Pand Raak in Schagen stelde tijdens de workshopdag ruimte ter beschikking. Adriëne, één van de spelers, werkt daar inmiddels twee dagen in de week in de catering.

Film *Dans met mij*

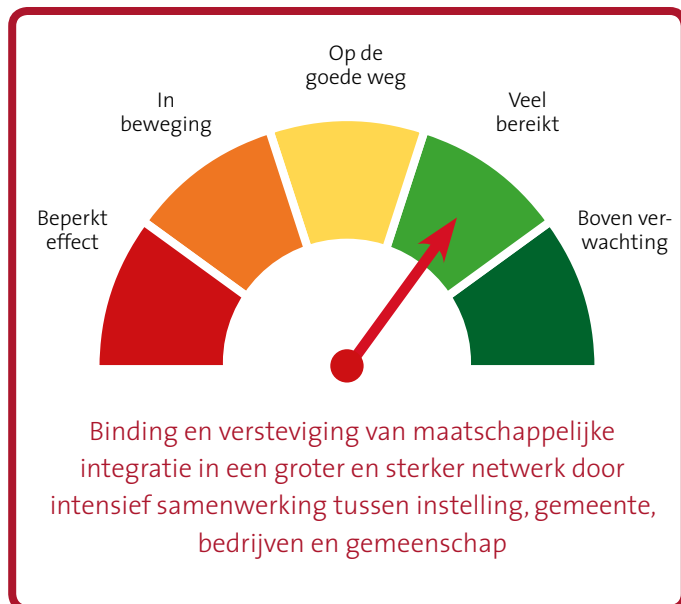
De Special Theater Road Show heeft mensen met en zonder handicap op allerlei manieren bij elkaar gebracht. Als vervolg op dit project is een korte film gemaakt die laat zien wat er gebeurt als mensen met en zonder handicap elkaar ontmoeten.

In het dagelijks leven omringen we onszelf vaak met gelijkgestemden, mensen uit dezelfde sociale klasse, met hetzelfde opleidingsniveau, dezelfde politieke voorkeur en afkomst. Het voelt veilig bij 'ons soort mensen'. Maar wat gebeurt er als dit wordt doorbroken? Als je direct in contact komt met een totaal andere persoon en jezelf in plaats van je 'exclusief' te gedragen juist moet openstellen? In de dans moet je je, vaak zonder woorden, laten leiden door de ander, door de emotie van de muziek en die van jezelf. Dans is een intieme activiteit waarbij je niet voor de ander kunt weglopen. Het is dé manier om direct contact met elkaar aan te gaan zonder te oordelen, zonder iets uit te hoeven leggen.

In de film *Dans met mij* worden mensen die geheel vreemd voor elkaar zijn door middel van dans met elkaar in contact gebracht. Twee mensen, één met en één zonder handicap, ontmoeten elkaar en gaan samen dansen. We ervaren hoe moedig, intiem, spannend en bijzonder deze ontmoeting is. Achteraf vertellen de deelnemers hoe ze dat ervaren hebben. De film zet in op de emotie van de kijker: hoe zien we de ander werkelijk? Kunnen we de ander zien zonder vooroordelen? Tegelijkertijd wordt de vraag gesteld: hoe inclusief ben jij zelf eigenlijk?

<https://youtu.be/musLPotV65A>

Onderzoek en evaluatie

De Special Theater Road Show is in samenwerking met Bureau HHM en adviesbureau Turner op verschillende manieren geëvalueerd en onderzocht. In alle provincies zijn enquêtes uitgezet onder deelnemers, begeleiders en betrokkenen. Daarnaast zijn in Friesland en Limburg individuele gesprekken gevoerd, en werden in Overijssel en Noord-Holland rondetafelgesprekken georganiseerd. Deze gesprekken stonden onder leiding van LKCA, Bureau HHM of adviesbureau Turner. Zo is in kaart gebracht hoe het project aansluit bij behoeften van betrokkenen en hoe het bijdraagt aan hun ontwikkeling. Ook is nagegaan waarin de Special Theater Road Show zich onderscheidt van andere initiatieven en wat de waarde is van de deelname van allerlei partijen aan het voorbereiden en spelen van de voorstelling. Uiteraard is ook gevraagd naar verbeterpunten.

Ruim 150 betrokkenen hebben een reactie geven. De resultaten laten een groot enthousiasme zien. Voor veel deelnemers met een beperking was het spelen van de voorstelling een prachtige, grensverleggende ervaring. Het combineren van verschillende kunstdisciplines in een theaterproject haalt volgens betrokkenen het beste in mensen naar boven, vooral omdat echt is gekeken naar wat iemand kan bijdragen.

Publicatie

De resultaten van de enquêtes en gesprekken maken onderdeel uit van een publicatie, waarin de effecten van de Special Theater Road Show en de bouwstenen van het project beschreven staan. Met deze publicatie krijgen zorgorganisaties en gemeenten een format in handen voor een activiteit die de maatschappelijke participatie en ontwikkeling van mensen met een handicap bevordert.

Special Theater Road Show in de media

De media hebben veel aandacht besteed aan de Special Theater Road Show. Een greep uit de berichten...

Drachtster Courant: <http://iturl.nl/sntXgVn>

Nieuw koor van start in Drachten voor Special Theater Road Show

Weblog Zwolle: <http://iturl.nl/sn2OtFU>

Sneeuwwitje en de 7

Sittard-Geleen Nieuws.nl: <http://iturl.nl/snNHien>

Voor elk talent een rol in Sneeuwwitje en de 7

Schagen FM:

<http://iturl.nl/sntsPuf>

Spaaractie Sneeuwwitje en de 7

Filmpjes op YouTube:

Friesland:

<https://www.youtube.com/watch?v=goNxTmRYSfM>

<https://www.youtube.com/watch?v=ENfxgOMFtDo>

Overijssel:

https://www.youtube.com/watch?v=w_xK6RYb_9c&t=215

Limburg:

<https://www.youtube.com/watch?v=HafvLnV7Sgw>

Noord-Holland:

<https://www.youtube.com/watch?v=GQqkYybJOG0>

Mede mogelijk gemaakt door

Gemeente Smallerland, Gemeente Beek, Gemeente Zwolle, Fonds Amateurkunst Zwolle

Pasman Stichting

kfHein, fonds

Ars Donandi + Russell-ter Brugge fonds

Met dank aan: Rabobank Kop van Noord-Holland, Ronde Tafel Schagen, Rotary Zwolle, vele vrijwilligers, lokale sponsors, NTR Het Klokhuis, Ruud van der Graaf Fotografie, Photowork, Smink Transport

Regiopartners

www.talant.nl

www.ozdoeikmee.nl

www.daelzicht.nl

www.frionzorg.nl

www.skagerac.st-er.nl/

www.specialarts.nl

kennisplatform.specialarts.nl

facebook.com/speciaalthetheaterradshow

